

Utenriksdepartementet Utenriksråden Kontor
Klima- og Miljødepartementet DepartementsrådenArkivkode/ File no:
842.0Vår ref./ Our ref.:
1900443-80

Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:

Vår saksbeh./ Enquiries:
Jan-Petter HoltedahlDato/ Date:
23.11.2020

Oversendelsesnotat: Country Evaluation Briefs (Rapport 8 til 12/2020)

Evalueringsavdelingen har i 2019-2020 videreført arbeidet med å produsere «Country Evaluation Briefs» (CEB). Vi tar denne gang for oss fem nye partnerland: Colombia, Ghana, Niger, Uganda og Indonesia. Hensikten er å sammenstille, systematisere og presentere evalueringsbasert kunnskap om den samlede internasjonale bistandsinnsatsen i Norges partnerland. De fem nye kommer i tillegg til tolv CEBer produsert tidligere.

Offentliggjøring og påfølgende presentasjon av disse CEBene er planlagt for perioden fra november 2020 til begynnelsen av 2021. CEBene er utarbeidet av Particip GmbH.

CEBene presenterer relevant landkunnskap og systematiserer funn om den internasjonale bistandsinnsatsen i disse landene fra evalueringer og andre relevante dokumenter publisert i perioden 2013-2019. For hvert land er det også utarbeidet et «evalueringsportrett», som består av korte sammendrag av de underliggende evalueringsrapportene, samt lenker til disse. CEBene og evalueringsportrettene retter seg først og fremst mot personer i det norske UD- og Norad- systemet og i sivilt samfunn som arbeider med de aktuelle landene og deres samarbeidspartnere.

Målet er å skape en voksende database av systematisk innsamlet, kortfattet og lett tilgjengelig informasjon, som kan være relevant for ulike brukergrupper og bidra til et bredt kunnskapsgrunnlag for utviklingspolitikk og bistandsinnsats. CEBene skal også bidra til å avdekke områder der det i dag mangler kunnskap.

Evalueringsresultatene dekker ulike områder og nivåer og kan peke i ulike retninger, og identifiserer områder der det fortsatt mangler kunnskap om måloppnåelse og resultater. Funnene i de fem CEBene er hentet fra i alt ca. 125 ulike evalueringer. I tillegg til å presentere funn fra det underliggende evalueringsmaterialet, har konsulentene i sluttkapitlet av hver CEB reflektert over styrker, svakheter, områder der det mangler kunnskap, samt fremtidsutsikter for landet.

Vi har lagt stor vekt på å sikre et enhetlig og lettlest format for CEBene med tilhørende evalueringsportretter. Hensikten er både å gjøre det lett for leseren å finne frem til og tilegne seg stoffet og å presentere et gjenkjennelig og attraktivt produkt. Vi håper dette vil kunne fremme interessen for – og bruken av – evalueringer som kunnskapsgrunnlag for beslutninger om bistandsinnsats og for innsatsen på bakken.

Oppsummering av funn og lærdommer: Colombia (Rapport 8/2020):

Eierskap av utviklingsprosessen er avgjørende for hvorvidt bistandsprogrammer lykkes. Evalueringene finner at programmer utarbeidet i nært samarbeid med lokale aktører og hvor det ble tatt hensyn til lokal kontekst, i høyere grad nådde målene enn der forankringen og eierskapet var svakere. Tilsvarende var den humanitære innsatsen mer vellykket der denne var tilpasset internt fordrevne og lokalbefolkningens spesifikke behov.

Til tross for at kvinners rettigheter og likestilling var et tverrgående hensyn i nesten samtlige programmer, har få av disse maktet å endre den dypt forankrede kjønnsulikheten i samfunnet. Problemet med manglende rettigheter, likestilling og høy voldsfrekvens er strukturelt og kulturelt, og en forutsetning for å lykkes, var at programmer utfordret maskuline kjønnsstereotyper. Enkelte programmer oppnådde resultater ved å rekruttere nye «påvirkere», bl.a. grupper av menn.

Colombias giverkoordineringsplattformer lyktes i begrenset grad i å systematisere kunnskapsdeling og bidra til reell koordinering.

Ghana (Rapport 9/2020):

Ghana har i perioden beveget seg over i gruppen av land som ikke lenger kvalifiserer for internasjonal bistand (ODA), men overgangen har ifølge evalueringene ikke vært fulgt av en helhetlig nasjonal strategi for utfasing av bistanden.

Evalueringene finner at budsjettstøtte ga regjeringen mulighet til å styrke implementering av utviklingsrammeverket. Dialog og teknisk bistand styrket kunnskapsgrunnlaget og muliggjorde bedre politikkutforming, samarbeid innen ulike sektorer og styrket kapasitet i sentrale offentlige etater. Bistandsinnsatsen var relevant og effektiv, men hadde for svak bærekraft da bistanden skulle fases ut. Svake myndighetsstrukturer og budsjettbegrensninger førte ifølge evalueringene til at givere opprettet alternativ finansiering og parallelle institusjoner i tilfeller der de planla å trekke seg ut eller å redusere bistanden.

Likestilling er ifølge evalueringene i økende grad blitt inkludert i det nasjonale utviklingsrammeverket, bl.a. gjennom budsjettstøtten, men effekter på samfunnsnivå har i begrenset grad blitt målt.

Innsatsen innen olje- og gassektoren har i stor grad nådd juridiske, politiske og administrative mål, og funksjonelle og moderne offentlige institusjoner er blitt bygget opp.

En hovedlærdom fra evalueringene er at det hverken er omfanget av eksternt bistand eller grad av bistandskondisjonalt som er avgjørende for å oppnå resultater, men i hvilken grad nasjonale eliter og eksterne aktører har sammenfallende interesser.

Niger (Rapport 10/2020):

Ifølge evalueringene har bistanden i stor grad vært tilpasset landets utviklingsplaner og sikkerhetsmessige prioriteringer, med unntak av tiltak på migrasjonsfeltet, som i hovedsak har vært drevet av eksterne prioriteringer. Bistanden til støtte for sosial sektor og infrastruktur har primært blitt kanalisert via offentlig sektor. Lav finansiell kapasitet og begrensede menneskelige ressurser har ifølge evalueringene bidratt til å begrense nasjonalt eierskap og bærekraft. Humanitær bistand samt støtte til fredsbygging, utvikling og sikkerhet har bidratt til økt motstandsdyktighet og en viss stabilitet i landet, til tross for regionale sikkerhetsutfordringer. Evalueringene finner også at myndigheter og givere har samarbeidet godt om innsats innen terrorisme og ulovlig handel, herunder illegal migrasjon, som er blitt betydelig redusert.

Utviklingsbistanden har ifølge evalueringene gitt gode resultater innen landbruk og sosiale sektorer, samt innen utdanning og helse. Lokal kapasitet er styrket innen bærekraftig landbruk og klimatilpasning, og matsikkerheten er blitt bedre. Samtidig er det fortsatt begrenset kapasitet, infrastruktur og ressurser på flere områder, herunder innen helsesektoren, noe Covid-19-krisen har tydeliggjort. Innsatsen innen kvinners rettigheter og likestilling, både i form av spesifikke innsatser og som tverrgående hensyn, har ført til en viss positiv endring. Kjønnulikheter i Niger er imidlertid fortsatt betydelige, og vold mot kvinner og jenter er stadig utbredt.

Uganda (Rapport 11/2020):

Landbruk står sentralt i Ugandas økonomi, men er primært basert på produksjon for eget forbruk. Produksjonsøkninger holder imidlertid ikke tritt med befolkningsøkningen, og problemet forsterkes av klimaendringene, noe som styrker behovet for klimatilpasningstiltak. Uganda huser ca. 1,2 millioner flyktninger, med støtte fra det internasjonale samfunn. Evalueringene peker på avskoging som et betydelig problem i denne sammenheng. Humanitærinnsatsen er effektiv, men ikke tilstrekkelig kjønns sensitiv. Evalueringene finner også mangel på tilstrekkelig samarbeid mellom sivilsamfunnsorganisasjoner, multilaterale organisasjoner og på tvers av sektorer.

Korrupsjonsutfordringer har hatt stor betydning for bistanden til Uganda. I 2012 førte dette til at mange givere avsluttet budsjettstøtten til fordel for prosjektstøtte og kurvfinansiering, særlig nord i landet. Evalueringene er generelt positive mht. relevans, tilpasning til lokal politikk og måloppnåelse. Endringene i giverinnsatsen førte imidlertid til svekket giverkoordinering og oppstyking av bistandsinnsatser, med risiko for mindre effektiv bistand. Menneskerettighetene er under press i Uganda, som illustrert ved blant annet Anti-Homosexuality Act og lovgivning rettet mot sivilt samfunn. Evalueringer av OHCHR på feltnivå er positiv, mens evalueringer av bilateral sivilsamfunnsstøtte avslører en mer blandet situasjon.

Indonesia (Rapport 12/2020):

Bistand til desentraliseringstiltak har ifølge evalueringene ført til at flere grupper i samfunnet har deltatt mer i politikktutvikling, har styrket regional og lokal utviklingsplanlegging og bidratt til bedre tjenesteleveranser. Bistanden bidro også til økte inntekter for regionale myndigheter. Tiltak på klima- og miljøområdet har ifølge evalueringene gitt blandede resultater. Bistanden bidro til at Indonesia oppfylte sine forpliktelser knyttet til REDD+-rammeverket for reduserte utslipp som følge av avskoging og skogforringelse, og til styrket lokal klimatilpasning i lokalsamfunn ved kysten. Bistanden har imidlertid ikke lyktes i å endre Indonesias stilling som verdens 5. største utslippsland globalt. Innsatsen innen vann, sanitær og helse (WASH) har bidratt til betydelige forbedringer, men fortsatt mangler 29 millioner tilgang til rent vann, mens 71 millioner mangler tilgang til tilstrekkelige sanitærfasiliteter.

De fleste programmer har inkludert kvinners rettigheter og likestilling som tverrgående hensyn, men med varierende effekt. En del programmer manglet spesifikke mål og indikatorer på området. Flere innsatser bidro til å styrke kvinners stilling generelt, men det er liten grad av evidens for redusert vold mot kvinner målt på samfunnsnivå.

Kriseberedskapen er ifølge evalueringene forbedret, men møter fortsatt utfordringer i form av uklar ansvarsfordeling mellom institusjoner og begrensede menneskelige ressurser. Indonesia har hatt stor grad av eierskap til egen utvikling, og den internasjonale bistanden har i hovedsak vært godt tilpasset Indonesias nasjonale politikk og reformagenda. Det er likevel fremdeles stor sosioøkonomisk ulikhet i landet. En endring av dette vil kreve betydelige investeringer og politisk vilje, langt utover det internasjonale bistand kan bidra med.

Evalueringsavdelingens vurdering

Etter vår vurdering bygger de fem nye CEBene på et grundig arbeid med å velge ut dokumenter og sammenstille og presentere funn fra evalueringer og andre relevante dokumenter.

Evalueringsavdelingens anbefalinger

På bakgrunn av CEBene har vi følgende anbefalinger:

1. At CEB-ene inngår som en del av kunnskapsgrunnlaget for planlegging av nåværende og fremtidig norsk bistand.
2. At CEBene med tilhørende evalueringsportretter viderefremmes til norske ambassader og relevante samarbeidspartnere i de fem landene.
3. At UD gir tilbakemelding om nytteverdi (i form av konkrete råd om form og innhold i CEBene og Evalueringsportrettene), slik at dette kan tas hensyn til i Evalueringsavdelingens videre arbeid med å sammenfatte og produsere evalueringsbasert kunnskap om partnerland, tema eller innsats innen gitte sektorer.

Siv J. Lillestøl
Fung. Evalueringsdirektør

Jan-Petter Holtedahl
Prosjektleder/seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Liste over kopimottakere/ Recipient(s) in copy:

Direktøren (DIR)
UD Regionavdelingen
UD Avdeling for bærekraftig utvikling
UD Multilateral avdeling
Royal Norwegian Embassy in Accra
Royal Norwegian Embassy in Bamako
Royal Norwegian Embassy in Bogotá
Royal Norwegian Embassy in Kampala
Royal Norwegian Embassy in Jakarta